

4. Juutalaiset perinteet

30.04.2012 Isak Pensiev

Shalom, hyvät ystävät.

Tänään meillä on aiheena Kirjoitukset, dokumentit ja juutalaiset perinteet. Olemme jo käyttäneet hyvin paljon Tanachin tekstiä, kun olemme opiskelleet Jumalan Sanaa. Sen tähden on käytetty niin paljon Tanachin tekstiä, koska haluamme korostaa, kuinka tärkeitä Tanachin Kirjoitukset ovat meille juutalaisille. Haluan korostaa myös, että Tanachin tekstissä on olemassa erilaisia tasoja, hierarkiaa. Sanassa Tanach me voimme löytää kolme erilaista ryhmää. Tanachin sisällön voi jakaa kolmeen osaan: 1. Toora, 2. Profeetat eli Nevi'im ja muut juutalaiset Kirjoitukset eli - 3. Ketuvim. Näistä kolmesta osasta Toora on kaikkein tärkein. Haluamme nimenomaan korottaa kirjallista Tooraa, viittä Mooseksen kirjaa. Näissä viidessä Mooseksen kirjassa on kirjoitettu, miten juutalainen kansa on syntynyt ja miten Jumala antoi juutalaiskansalle käskyt Siinain vuorella.

Toora on kaikkien juutalaisten uskonnollisten ryhmien tärkein kirja. Kukaan ei epäile sen pyhyyttä. Toora on juutalaisen uskon perusta. Jos me otamme talosta pois perustuksen, niin koko talo voi hajota. Myös Jeshuan opetuksessa näemme hänen käyttävän vertausta nimenomaan talosta ja sen perustuksesta.

Matt. 7: 24: ” Sen tähden jokainen, joka kuulee nämä minun sanani ja tekee niiden mukaan, on verrattavissa järkevään mieheen, joka rakensi talonsa kalliolle. ” Tässä korostamme, että kysymys on kirjallisesta Toorasta, joka sisältää säännöt. Tässä Matteuksen tekstissä Jeshua, kuten muutkin opettajat, yrittää selittää Tooraa. Kirjallisen Tooran tarkoitus oli kirjoittaa Jumalan tahtoa hyvin tiiviisti kirjalliseen muotoon ja levittää sitä kaikille juutalaisille kaikkina aikoina ympäri maailmaa. Me näemme, että kun me luemme tekstin, siinä on annettu ohje, mitä pitää tehdä. Mutta ei ole selitetty, millä tavoin sen voi tehdä. Palaamme tänään vielä myöhemmin Tooran käskyjen toteuttamiseen.

Nyt käsittelemme kahta muuta Tanachin osaa, Profeettojen Kirjoituksia ja muita Kirjoituksia. Esimerkiksi toisen temppelin aikana sellainen uskonnollinen juutalainen ryhmittymä kuin saddukeukset, ei hyväksynyt näitä kahta Tanachin osaa. Mutta fariseuksille nämä tekstit olivat hyvin tärkeitä. Miten Jeshua suhtautui näihin Kirjoituksiin? Luukkaan evankeliumissa 24: 44 näemme hänen suhtautuvan hyvin positiivisesti kuten fariseuksetkin. Jeshua siis hyväksyi fariseusten uskonnollisen näkökulman.

Profeetallisissa Kirjoituksissa oli kaksipuolinen päämäärä. Ennen olen puhunut siitä, että profeetallinen sana eli tulevaisuuden ennustaminen ei ollut kaikkein

tärkein profeetan tehtävässä. Kaikkivaltias Jumala on asettanut profeetalle kaksi suurta tehtävää. Ensimmäinen tehtävä ja päämäärä profeetalle oli nuhdella niitä ihmisiä, jotka jättivät Tooran ja lähtevät omille teilleen. Heidän tehtävänsä oli kutsua pahantekijät Jumalan tykö ja parannukseen. Tämä oli profeetan ensimmäinen tehtävä. Toinen profeetan tehtävä oli virkistää vanhurskaita. Hän sanoi vanhurskaalle ihmiselle, että kun sinä seuraat Jumalaa ja Hänen Sanaansa, Jumala ei jätä sinua palkitsematta. Ja tämän profeetallisen lohdutuksen sanan piiristä löytyy niitä profeetallisia ennustuksia myös tulevaisuudesta. Koska tämä on profeetallista lohdutuksen sanaa vanhurskaille ihmisille, jotka kärsivät tässä maailmassa. Eli koko profeetallinen sana, johon sisältyy sekä nuhtelu pahantekijöille että lohdutuksen sana vanhurskaille ihmisille, se on niin kuin talonperustuksen seuraava kerros. Koska profeetat opettavat ihmisille ainoastaan, miten voi elää ja rakentaa omaa tietä Tooran perustuksella.

Jeremian kirjassa 6: 16:

Näin on Herra sanonut: ” Astukaa teille ja katsokaa ja kysykää muinaisia polkuja, kysykää, mikä on hyvä tie, ja vaeltakaa sitä, niin te löydätte levon sielulenne. ” Tämä on niin kuin kutsu hyviin tekoihin. Ja seuraavaksi me näemme profeetallisen nuhtelun pahantekijöille Jer. 6: 19: ” Kuule maa! Katso, minä tuotan onnettomuuden tälle kansalle, heidän hankkeittensa hedelmän, sillä he eivät ole kuunnelleet minun sanojani, vaan ovat hyljänneet minun lakini. ” Minun lakini eli Minun Toorani.

Myöskin Jeremian profeetalliset sanat uudesta liitosta Israelin kansalle puhuvat nimenomaan Tooran tärkeydestä. Jer. 31: 31 ja myös 31: 33 puhuu tästä aiheesta. Jeremia puhuu jakeessa 31, että Jumala on luvannut solmia Israelin kanssa uuden liiton. Liiton päämäärän me näemme jakeessa 33: ” Minä panen lakini (Tooran) heidän sisimpäänsä ja kirjoitan sen heidän sydämiinsä. ” Tästä Jeremian kirjoittamasta profeetallisesta sanasta me näemme, että uuden liiton perusta on myös Toora. Ainoa ero vanhan ja uuden liiton välillä on se, että uuden liiton Toora on ihmisten sisimmässä, osa ihmisten elämää. Kun taas vanhan liiton Toora on niin kuin ulkopuolinen, kirjan muodossa.

Eli voimme nähdä, että profeetat jatkavat viiden Mooseksen kirjan eli Tooran opetusta, ja he korostavat Tooran tärkeyttä.

Seuraava kolmas osa Tanachista on muut Kirjoitukset eli hepreaksi Ketuvim. Joskus näitä Ketuvim-kirjoituksia sanotaan Viisauden lähteeksi, viisaiden Kirjoituksiksi. Näiden Kirjoitusten päämääränä oli avata sitä, että jos elät Tooran mukaisesti, niin elät viisaasti. Eikä ainoastaan viisasta elämää vaan myös siunattua elämää.

1. Psalmi jae 1 puhuu meille: ” Autuas se mies, joka ei vaella jumalattomain neuvossa, ja jae 2: ”vaan rakastaa Herran lakia ja tutkiskelee hänen lakiansa (Tooraa) päivät ja yöt! Jae 3: Hän on niin kuin istutettu puu vesiojain tykönä, joka antaa hedelmänsä ajallaan. ” Tässä ovat Tooran siunaukset ja lupaukset.

Psalmissa 119 korotetaan ja ylistetään Tooran tärkeyttä ja viisautta. 1. jae:

” Autuaat ne, joiden tie on nuhteeton, jotka Herran laissa (Herran Toorassa) vaeltavat! ” Myös muissa viisaiden Kirjoituksissa me näemme heidän korottavan Tooran tärkeyttä. Esimerkiksi Saarnaajan kirjassa 12: 13:

” Loppusana kaikesta, mitä on kuultu, on tämä: Pelkää Jumalaa ja pidä hänen käskynsä, sillä niin tulee jokaisen ihmisen tehdä. ”

Nyt me siis käsittelemme Tanachin kirjoituksia, joista kristillisessä maailmassa puhutaan Vanhana testamentina. Protestanttisessa maailmassa, missä luetaan Raamattua, Vanhan testamentin jälkeen tulee Uusi testamentti ja apostolien Kirjoitukset. Viimeisen Tanachin tekstin ja ensimmäisen Uuden testamentin tekstin välillä on noin 400 vuotta. Niille ihmisille, jotka ovat tutkineet Raamattua, on syntynyt käsitys, ettei 400 vuoden aikana kirjoitettu mitään. Mutta tämä on väärinkäsitys. Koko Israelin kansan aikana tämän 400 vuoden ajanjakso oli tapahtumiltaan hyvin merkittävä. Heille syntyi syvempi käsitys temppelin hajottamisesta, Babylonian orjuudesta ja lähdöstä sieltä pois. Juutalaisen kansan keskellä tapahtui suuria hengellisiä muutoksia ensimmäisen temppelin hajottamisen jälkeen sekä Babylonian pakkosiirtolaisuuden jälkeen. Merkittäviä muutoksia tapahtui juutalaisen kansan keskellä, ja siinä alkoi toimia uskonnollisia rukouspiirejä. Eri kaupunkeihin perustettiin myös synagogia, joissa pidettiin jumalanpalveluksia.

Persian kuningas oli myös antanut Esralle käskyn opettaa kansalle Jumalan lakia eli Tooraa. Se tarkoitti sitä, että piti opiskella Tooraa ja selittää sitä muille. Tässä voimme nähdä suuria muutoksia juutalaisten jumalanpalveluksessa toisen temppelin aikana. Siinä korostettiin synagogaa rukouspaikkana ja oli ylipapin tehtävästä siirretty opettajan tehtävään. Nimenomaan tämän 400 vuoden aikana juutalaisten jumalanpalveluksessa pappien tehtävän merkitys muuttui opettajan tehtäväksi. Sillä Toora kaipasi selitystä, miten sitä tulisi käyttää käytännön tasolla ihmisten elämässä.

Voimme nähdä tämän muutamilla esimerkeillä: 4. Moos. 15: 37 jakeesta eteenpäin puhutaan Jumalan käskystä, joka koskee viittaa tehtäviä tupsuja. 38: ” Puhu israelilaisille ja sano heille, että heidän on sukupolvesta sukupolveen tehtävä itsellensä tupsut viittojensa kulmiin ja sidottava kulmien tupsuihin punasininen lanka. ” Hepsuksi tupsut ovat tsitsit. Tupsujen käyttö on selkeä Tooran käsky; se on tehtävä, joka pitää suorittaa. Mutta Tooran tekstistä ei voi nähdä selitystä, miten käsky käytännössä suoritetaan. Kuinka pitkiä tupsujen

tulisi olla ja miten niitä pidetään kiinni jne. Todennäköisesti käskyn selitykset oli annettu Siinain vuorella. Mutta tästä Tooran paikasta voi sanoa sananlaskun: Parempi yhden kerran nähdä kuin sata kertaa kuulla.

Todennäköisesti Mooses näytti kansalle, miten tupsut kiinnitetään ja laitetaan vaatteisiin, ja miltä niiden kuului näyttää. Tämä on yksi paikka, missä me voimme palata Siinain vuoren selityksiin.

Toinen esimerkki, miten voi selittää Jumalan käskyä, on shabatin vietto. Shabatti käskyssä sanotaan yksinkertaisesti: ” Älä tee mitään työtä. ” Tässä on käytetty hepreaksi erikoista sanaa: melacha. Esimerkiksi heprean perussana, jolla kuvataan työn tekemistä, on avoda. Sen perusteella sana melacha viittaa siihen, että kysymys on jostain erikoistyöstä. Mutta koko kirjallisen Tooran tekstistä emme mistään voi löytää selitystä, mitä sana melacha oikeasti pitää sisällään; millaisesta työstä on kysymys. Esran aikana ymmärrettiin, että kaikille pitää antaa yksinkertainen selitys shabatin aikana tehtävästä työstä, ja sanan melacha tarkoituksesta. Tässä me näemme suullisen Tooran merkityksen ja tarkoituksen. Siitä me voimme puhua seuraavalla oppitunnilla.

Tehdään nyt johtopäätöksiä tästä opetuksesta: Koko juutalaisen uskon perusteena on kirjallinen Toora, joka sisältää viisi Mooseksen kirjaa. Toora annettiin Siinain vuorella Jumalan ilmestyksen kautta. Sen jälkeen profeetat ovat saaneet lohdutuksen sanoja kaikille, jotka elävät Tooran mukaisesti. Profeetat myös nuhtelivat jumalattomia, jotka eivät eläneet Tooran mukaan. Osa profeettojen ennustamista lohdutuksen sanoista koskevat tulevaisuutta. Malakia kirjoittaa, että tulevaisuudessa me näemme eron vanhurskaiden ja jumalattomien välillä. On myös profeetallinen tulevaisuuden ennustus uudesta liitosta, jossa Toora kirjoitetaan ihmisten sydämiin. Juutalaisen uskonnon perustuksella talossa on myös kolmas osa: Viisauden kirjoitukset eli Ketuvim.

Tanachin viimeisen kirjoituksen jälkeen näemme, että juutalainen elämä ja uskonto on jatkunut. Heidän hengellistä elämäänsä ei lopetettu. Uudessa historiallisessa tilanteessa juutalainen kansa tarvitsi muutoksia sekä jumalanpalvelustehtävässä että Tooran käytännöllinen puolen selityksessä. Tämä oli hyvin tarpeellista sen tähden, että kaikilla olisi yksimielinen käsitys siitä, miten Tooraa tuli käytännöllisesti noudattaa. Koska päämääränä ja ihanteena oli ajatus, että koko Israelin kansa eläisi yhtenäisenä kansana ja valtiona, missä Toora olisi niin kuin kaluste, jota kansa käyttää omassa elämässään.

Esimerkiksi Toorassa määrätyissä käskyissä tupsujen solmimisesta ja shabatin pitämisestä me näemme, kuinka tärkeää on, että meillä on saatavilla tietoja, miten näitä Tooran käskyjä käytännössä toteutetaan.

Seuraavalla oppitunnilla me käsittelemme, minkälaisia hyviä ratkaisuja juutalaiset viisaat tekivät, että pystyivät toteuttamaan tätä suunnitelmaa. Voimme nähdä, että 2000 viime vuoden aikana juutalaisen viisauden päätösten perusteella koko kansa on säilyttänyt itsenäisyytensä ja säilyttänyt Tooran, eikä ole sekoittunut muiden kansojen keskelle.